

TOMELILLA KOMMUN KOMMUNAL FÖRFATTNINGSSAMLING Nr F 20:1

Kf § 7/2020

Dnr Ks 2019/150

Reglemente för att undvika korrupktion och mutor

Antagen av kommunfullmäktige 10 februari 2020, Kf § 7/2020
Gäller från 21 februari 2020

Dokumentansvarig politisk instans: Kommunfullmäktige

Dokumentansvarig tjänsteman: Kanslichef/kommunjurist

Uppföljning: En gång per mandatperiod eller oftare vid behov

Inledning

Demokrati, rättssäkerhet och effektivitet är grundläggande värden för all offentlig verksamhet. Medborgarnas förtroende för vår kommun fordrar att vi inte låter oss påverkas av ovidkommande önskemål eller hänsyn i vårt arbete.

Anställda, förtroendevalda och uppdragstagare i en kommun utsätts för påverkan av andra och utsätter andra människor för påverkan av olika slag. Sådana kontakter människor emellan är nödvändiga inslag i en demokrati. Ur demokratisk synpunkt är det emellertid viktigt att en sådan process går formellt riktigt till och att det finns gränser för hur denna påverkan får se ut.

Vad säger lagen?

Det finns inte någon enhetlig definition av begreppet korruption. Men en vanligt förekommande definition av korruption är att utnyttja sin ställning för att uppnå otillbörlig fördel för egen eller annans vinning. Den tydligaste formen av korruption är att ge eller ta emot en muta eller annan otillbörlig belöning. En annan form av korruption är ett brott som kallas trolöshet mot huvudman. Detta innebär att någon missbrukar en förtroendeställning och detta missbruk innebär skada för kommunen.

Detta reglemente påminner om hur viktigt det är att vara försiktig med att ta emot gåvor och andra förmåner. Reglementet hanterar frågan när kommunen eller en av kommunens anställda får ta emot belöningar, gåvor eller liknande förmåner.

Tagande av muta (kallades tidigare mutbrott) begås när en förtroendevald eller anställd för sin egen eller för någon annans räkning tar emot en muta eller annan otillbörlig förmån för sin tjänsteutövning. Att en person begär en muta eller låter sig bli utlovad en muta är också ett brott.

Givande av muta (kallades tidigare bestickning) är att lämna, utlova eller erbjuda en otillbörlig förmån till förtroendevald eller anställd. Att acceptera en begäran från en förtroendevald eller anställd om att få en otillbörlig förmån är också givande av muta.

Handel med inflytande innebär att det även är förbjudet att någon - i annat fall än som avses med bestämmelserna om tagande av muta och givande av muta - tar emot, godtar ett löfte om eller begär respektive lämnar, utlovar eller erbjuder någon en otillbörlig förmån för att påverka en tredje persons beslut eller åtgärd vid myndighetsutövning eller offentlig upphandling. I detta fall finns minst tre aktörer, den som ger en muta, den som tar emot den för att påverka en annan person att fatta ett visst beslut eller åtgärd och den som blir påverkad.

Straffskalan för de tre brotten sträcker sig från böter upp till fängelse i sex år beroende av hur grovt brottet är.

Hur ska en förmån betraktas

Avgörande för hur en förmån skall betraktas är som regel förmånens värde sett ur mottagarsynpunkt, några beloppsgränser för vad som kan anses vara en otillåten muta eller en godkänd förmån finns alltså inte. Frågor som man bör ställa sig när man erbjuder en förmån är:

- Varför får jag denna förmån?
- Hur stark är kopplingen mellan förmånen och min tjänsteutövning?
- Hur är förmånen beskaffad och vad är den värd?
- Hur ofta har jag fått denna förmån?
- Kan jag stå för denna förmån i ett offentligt sammanhang?
- Överlämnas förmånen öppet och transparent?
- Hur är partsförhållandena mellan mig och den som ger förmånen? Extra känsligt är det om det finns ett samband till ett upphandlingsförfarande, när olika former av tillstånd ska delas ut samt när myndighetsbeslut ska fattas.

Förmåner som kan vara tillåtna

Förmåner som inte är avsedda att påverka beslut och liknande utan enbart är till för att skapa en god relation är som regel tillåtna, till exempel:

- Arbetsmåltider av vardaglig karaktär i samband med företagsbesök, utbildningar eller liknande.
- Mindre varuprover av ringa värde som överlämnas i samband med företagsbesök.
- Prydnadsföremål och minnesgåvor vid t. ex kommunbesök och liknande av ringa värde.

Förmåner som aldrig är tillåtna

- Penninggåvor i kontanter, värdepapper och liknande.
- Penninglån på särskilt gynnsamma villkor.
- Borgensåtaganden eller skuldtäckning.
- Om köpeskilling eller fordran, amortering eller ränta efterskänkes.
- Bonusarrangemang, om förmånen tillfaller den anställde.
- Förfogande över fordon, båt, fritidsbostad eller liknande för privat bruk.
- Betalda nöjes- eller semesterresor.
- Resor och boende i samband med studiebesök eller liknande.

Gåvor och testamentsförordnanden i samband med vård

Det är alltid otillbörligt att ta emot något som kan framkalla tacksamhetsskuld. Särskilt inom omsorgsarbete och hälso- och sjukvården är det viktigt att de äldre/brukarna inte får intryck av att det krävs gåvor till personalen för att få den vård man är berättigad till. Personal bör inte ta emot penninggåvor även om det rör sig om små belopp. Gåvor med realiserbart ekonomiskt värde t ex smycken, prydnadsföremål, konstverk och liknande är inte heller tillåtet att ta emot annat än om värdet är ringa.

Om en arbetstagare inom äldreården eller hälso- och sjukården får vetskap om att någon brukare avser att testamentera egendom till arbetstagaren, åligger det vederbörande att klargöra för testator att han/hon inte kan ta emot någon gåva eller förmån över huvud taget.

Rutiner då korruption misstänks eller upptäcks

Den som är anställd och som har frågor om vad som är en otillbörlig förmån eller gåva eller har fått ett erbjudande av någon utomstående bör ta upp detta med sin närmaste chef. Motsvarande för valda politiker bör vara att ta upp det med partiets gruppledare eller kommunstyrelsens ordförande, som därefter kan föreslå åtgärder. Om tveksamhet råder, kontakta personalavdelningen eller kanslichefen.

Anställd eller förtroendevald inom Tomelilla kommun som misstänker att annan anställd, förtroendevald eller uppdragstagare gör sig skyldig till korruption eller andra handlingar som kan utgöra brott, kan alltid vända sig till HR-chefen eller kanslichefen. Anmälningar som görs kommer att utredas med hög integritet och den eller de som anmälan gäller kommer inte att få veta vem som har gjort anmälan.